

Ю. СЕМЕНОВ

ХОИН

ПЬЕСА В 3-Х ЧАСТЯХ

АЗЕРНЕШР

Тат. отдел

Баку - 1936

Jy. SEMJONOV

X O H I N

PIJESƏ Ə 3 PƏRDƏHO

AZƏRNƏŞR
OTDEL-TATI
Boku-1930

Baxış ə xotur
taşkil sirai ə Boku
teatr fəhlai tati.

Jy. Semjonov

Handwritten text in cursive script, likely a signature or name, possibly reading "S. Semjonov".

42
37
34
39

Vozi soxdəgorho:

1. Ovşolum — sərvor dəsədej qolxmişciho.
 2. Əsəf — əz jə cym kur.
 3. Jəñijə
 4. Səduq
 5. Rafoil
 6. Jysyf
 7. Sənəm — odoxluj Ovşolum.
 8. Tutı — qərəvoş ə xunəj bəg.
 9. Bəg.
 10. Gyrçi.
 11. Rəhmon — fəhlə əz məhdonhoj Boku.
 12. Oşir — kələ mərd, rançbər (kəntci).
- Qolxmişciho və dy hombol.
-

I PƏRDƏ.

Pyşoj səvəh. Vişə ə hərəj doqho. Əz dur
vədinə şəxşəxə. Ə jə kynç ə dalda ədəj du-
şunda omorə xurək. Ə kəlləj doq dəgəşdi
qərəvul. Qolxmişihō myxşylyt ə jərəqho tə-
miz soxdə. Ə qiroq nyşdi Rafoil ə sazə kyk
soxdə. Pərdə vokoşirə omorəngə xundənyt asda-
-asda ə kor soxdəki.

Xor: Səs girjə, səs şivən, vojzar,
Purut əvir qəzməho.
Ox myrs, voj ranç, əraq səhər,
Purut əvir səhroho.

Noləj jətim, nyxrəj soil,
Purut əvir kucəho.
Həgənəş zulmkor nəqoil,
Əz pur birə xəznəho.

Əri soxdə zinçilə lov,
Kura boşim myrsxurho.
Xənçələ dorənim qilov,
Əri ylym dyşməho.

(Qolxmişihō asda xundənyt nigunə. Əsəf
nəznik birə ə ki Rafoil xundənyt).

Rafoil Ə qəd vişə, pələsə,
və Mizihyt həjvuhə.
Əsəf Ə qəd hərəm qəfəsə,
 Mizihyt bikəho.

(Nəznik birə jəki əz qolxmişciho guş və-
norəni)

Tə kəj mizihim həci,
Əz vatan imu dur.
Hymyr imuş lap puci,
Nibu hic həci zur.

(Dirəmorəni Ovşolum).

Ovşolum: Şolum hərməhho!

Həmmə: (əz Rafoil və Əsəf qəjr) Şolum,
şolum!

(Ovşolum nəznik birəni əri guş vonorə ə
məhəni Rafoil və Əsəf).

Rafoil: Gyrd boşim oj biroru,
Fyrsim jə odomi.
Bəlkəm bəg migiroru,
Nə mundi dijə dovomi...

(Əxiri rizə, Rafoil dirəngə Ovşolum və hər-
məhəhjoğərə ə ju guş doşdə, qoq poisdə və-
xyşdəni ə poj).

Ovşolum: Jəşə, taza şohir!.. İ məhəni-
horə ki vomuxdi ə işmu?.. Ambar xubi,

Barakelloh! (Ojlxmişciho xəndylənyt).

Rafoil: Ki?.. Ki vomuxdi?.. Ocuqi ki, hol imu... I səhətinə vəhşijə zindəgunimu!

Ovşolum: Nəh. Həmməj ən iho bəhər-
hoj Əsəfi.

Əsəf: Gənə cy Əsəf-Əsəfi?.. Hic jə minut minkin nidit odomirə... Əz şəhər ovorə soxdəjt imurə... Ə i... Ə i hərə səmə nihilit ruz dirə!..

Jysyf: Əçəv bəxdəvərə ruz dirəj ty, illoh ki ty!.. Ə minçi mərgə vişə, ə zir doqho, dohorho, ə hərəj vəhşiho.

Əsəf: Mə, mə dirənymho ruz, mərə vəsi... Ty, əri sərtı corə of!

Rafoil: Ədə! Ty nəbiri imuruz gufdirənbiriho, kəşit jə dy-sə odomi burajm əz bəg mihilloi xohim gufdirə?.. Imuş i məhənihorə əri ty, ə şon gofhojty nyvysdəjm... (şəndəni sazə ə sər Əsəf, Əsəf gyrdəni) Cytar omorə əri ty?..

Əsəf: Xub gufdirəm. Kəjfmə həcu xosdəbu uvəxdı. (şəndəni sazə ə sər Rafoil, ommo Ovşolum gyrdəni). Imuhøj cy voisdə tyrə?

Ovşolum: Hələm cy voisdə? Izmu dyjymyn karazi ty Əsəf ə nizomhojmu xohin vədirəmorəniho. Danysdə boş Əsəf!.. ə səjymyn karaz xyşg, səhəbusyz muraj əz dynjohl.. (Ovşolum dorəni sazə ə Rafoil, poistdiho qəhri ə qiroq).

birə, gufdirənyt əz xyşdə rafdə, soki sysd birə gufdirə. Məslihətiş lov - tum birəni rafdə... Gufdirənyt kypək ə holət myrdəi guf dirə.

Ovşolum: İmu i kor birəirə midanysdimgə zutə su midonorim ə çun ən u!.. Əxirki, Raziilə dir nə soxdə, zu azad soxdə vovisdə. (Nyşdəni əri koqozə xundə).

Əsəf: Mə ə udərbəsdə mugum kəş burajm. Nəh mugu, bədməzol. Ty bura mugu, mərə ə xunə sər kəşirəni... İni, kəşi ə xunə sər!..

Ovşolum: Guş vənit: „Şolum-m...“ Əri guş vənit! „Mərə ə numinəj zominirəvoz bəg bujruc soxdə bərdi ə xunəj xyşdə. Ə hisovəvoz fikir soxdəni... nəmunugə i pirə kaftar, dur gərdə dəsdəşmurə tələf soxdəngə, sər juş dinç mibu, u vəxdi mərə məhr soxdənini əri xyşdə. Jə ruzə kimə dirəmorə sərxoş, ədənbu soki məhəni xundə:

*Tyni jaravuş hərəm mə,
Varajundə xuncəj bəzmujmə!*

Tə uməhəli xudo hymyr ən urə kutəh mi-soxu. Ərxoin boş, mə nəmərd nivədirom. Nifuruxum nōmus mərə. Danysdə boş həzizə səvgil, həzyrym əri norə ə işmu vəgyrdəjthə rəh sər mərəş.

Şolum əri dəsdəşmu,
dusdy Sənəm*.

Səduq: Danysdə boşit hərməhho, həməməj ən i xəbərhorə Sənəm məhlym soxdı ə mə. Və gənə tapşyrmış soxdı, cy qulluq iş-

mu bisdogə mugu mə həzyrym əri vorovundə.

Həm mə: (Əz Əsəf və Ovşolum qəjr) Soq gərdə Sənəm!

(Rəfoil ə giroşdəki poju rasirə ə həjbə ofdorəni).

Ovşolum: I cyi ə həjbəjty dəriho?

Səduq: (Xəndəgyl) Hic... xiz-ləi!

Rəfoil: Mə danysdym əxi ə nəhoqə ci pojmə nivoxuruhorə (xəndysdənyt).

Əsəf: Şo-rov-bi? .. Məl-həm-m?.. Ə sənq nə rasirə ov?..

Ovşolum: Rurihoj ən u misuxu tə hin-qər birə... Əz hinqər cy xəbəri?

Jysyf: Hələm guşdiş nə dyşiri.

Ovşolum: (Əz Səduq). Dəki, hərkirə jə bodijə di. (Ovşolum nyşdəni ə fikir, Səduq bəxş soxdəni. Ambarho çohov dorənyt „bəqdə mihənçim“).

Əsəf: Hic işmu şinirə birəjtmi, hərisi qovol zurnov syz bu?.. Həlbət nəh! Ə qovol buho çığ, əz icgi qəjr vəçəsdəhoş mibu... Həri vəxizit çovonho, jə əzini (ə dəsevoz cərx dorəni ə hovoş ləzginkə) vəçəhit. Bəqdə mə ə qəriş ən i bodijə dəriho şərbətə mihənçym əşori Sənəm səvgil sərvor imu Ovşolum.

Ovşolum: Soxit kəjf işmurə... Rasdi, şoriş hisdi... fikir Raziiləş əz jor vədəşəndə gərək nirdi.

(Vəçəsdəni əvəl Rəfoil, bəqdə dy sə odomiğəş).

Əsəf: Ovşolum biror! Mə ə i bodijə dəriho qəm dursoxə hənçirənym syfə ə soqi

səvgilty Sənəm və dyjymynçi talab soxdənym hər mərd, həlbət əz dəsdeşmu, ə mirod dyl xysdə raso (Həncirəni).

Rafoil: (Ə zarifətəvoz) Oj ambar soq boşi, kələ mərđho gərdoş!!

Əsəf: Mə hələlygə soqum... (əz Ovşolum) Ty əri cy ə fikir domundəj? Nə gui dərd tyrə?

Ovşolum: Fikir mə, cy mijo bu ə gof tyrəvoz, əz xəjöl Raziilə azad soxdəi qəjr?

Əsəf: Dərd, dyləsdi Raziilə azad soxdəi məgyrygy tyrə... Əri urə xilos soxdə... mə... xysdənimə... i çovon murav.

Ovşolum: Jə əzuni kor məromogə əz dəsty, imu ə ty həmmə tə imuhøj ləl-luj xurdeşihøj tyrə mibəxşirim.

Əsəf: Xub. Ə u razinym... Ommo ty cənd qədər əz mə kələtəş hisdigə, bəxşləmiş misoxi... gurun məjovgu əri ty, fikir zən xəjloqirə əz muvəhty vədəşə burav... Ə u nəvl, ə u çins hic ihdivori nə omori.

Rafoil: (ə ryxşəndirəvoz) Əz gofhojty vədini ki, ty həkim dyl zənunəi gufdirə.

Ovşolum: (Əz Əsəf). Ty həcunigə, hic əz dynjoh jə ciş nisə danysdə. Əgər ty i gofhorə əz sərbəti Sənəm gufdirəniyə, midanym tyrə bovorini dorə ki, ju xysdəniyu, ə i koqoz nyvysdihorə xuno, lap duzi və duziş mədirov ə gofhoj xysdə.

Səduq: Ty həcunigə Əsəf biror, Sənəmə nə dirəj.

Əsəf: Duzi. Dirəcimə nisdı... Əxi u zən təfəsini, ə xudoşuş bovor nisdı.

Rafoil: Ty əri ən u gofho zurba qələti

Ovşolum: Guş vəni Əsəf!.. Danandəj zənho! Mə xudoj zənhorə nisə şinoxdənym. Ommo midanym gufdirə ki, əgər ə jə zən həjb dərigə, binəj təxsiri ən u əz nəmərdi. Əgər uho—mərd jə nə bugə zən—əz rasdəkiş jəkirə dusd doşdənytgə, hərəj ən uhorə tupho-tupxonəhoş lov soxdə nidany... Urəş danysdə boş, ərxoin soxum dyl tyrə. Səvgilməş mərə dusd doşdə mə jurə dusd doşdənyhore xuno.

Əsəf: Əz çə danysdə ty əxi irə, və cyni şohodi ən i səvgilişmu?

Ovşolum: Xub. Sər gyrdəjm ixdilot zənhorə, izmu vadarəjm tə əxir. Viniş (nuşu dorəni əngyşdərirə) i əngyşdərirə... unqədər buholuş nisdigə, mərə dori jərəvurdi səvgili. Ki? Kəj? Ən syfdə səvgilmə. Kəj? Uvəxd ki, ə pəsəj mə gəşdətho əri dusdoq soxdə mərə və həmcin hə ə u vəxd ki, xozmunihoj ən jə kələ mylkədor dirəmorəngə əri xosdə Sənəmə...

Əsəf: Cy bisdo, razi nə bisdo?

Rafoil: Ocuqi ki, razi mibisdogə tə imuhoj mihişd mirafd.

Ovşolum: Məş ki, jurə jə qılboq dorəm... Xub. Cy tərs bu urə? Mərə ki, ovorə soxdət. Juş ki, gyzəl. Bəg cy gufdirəbu „Jaravuş hərəmho“. Əgər mərə nixosdgə mihişd murafd ə jəkigə. Dəs ən urə gyrdəgor

ki bu?.. Əgər myhbət, səvgili, dusdi nidəbis-
dogə ə hərə.

Əsəf: Vallah, bəxşləmiş misoxi Ovşolum
biror! Ty əri zuhun mihtoc mundəniho çovon
nisd... Həjb nisd. Zuhun ə gərmə çigə
dəri. Əsduqusyzi.

Jəhijo: Əz i hərə vədi birəni ki, ty əsləh
hic ə zən gufdirəniho təjfə bovor nisə soxdə
gufdirə.

Əsəf: Oj biror! Əqylməndho zənə ə mar
moşol zərət. Əgər əz mar sifət vədirəmogə
əz zənış mədirov... Xubi ki, ə jor mə omo.
Ədə! Zən u zən nisdimi, Hovo-iminu gufdirə-
nytho lap gibyri ən zənho, furmundə fəqirə
Odomə əz sər vədəşəndiho.., i əndər bolohorə
ə sər imu ovurdə. Ə i hərə hiçət gərək
nisd ki!

Ovşolum: U nəqylhoj tyroini... Kini ə
gof tyrəvoz təxsirkor şəfdi soxdəi bəhzi zən-
ho? Mə midanym gufdirə, lap ə bovorinirə-
voz ki, jə para mərđhoi gufdirə. Ty mtpyrsi
ki, pəsg, u zənho pişə ofdətho ərişu, cytar
gufdirənythorə xuno sənihet, jəhəni zunoi, əri ən
uho kini təxsir? Əri ən uho təxsiri: əvəl mihtoc
i və dyjymynçi həgənə u vəhşijə nəmərd-
ho, məçbur soxdə vəngəsdənytho, hyl zərə
işurə ə u mərgijə coloki. Zən əri mərđ hərməhi,
həmi ə şori və həmigə ə tənği...

Əsəf: Zən hərməhi... hərməhil? Əz zən bu-
ho hərməhijəti qənim gərdo uhorə. (Həmmə

xəndysdənyt). Danysdə boşit, zən əri mərd ofur-
rə omori gufdirə ənçəq əri myxşyli, əri jəbon-
çəqi, əri dylxoşi, əri... Mə unqədər tyroş
nə xundəmgə, həgənə şinovusdəm ki, ə
Bərişit vəri mugu ki, (ə hovoş Bərişit)
„Xudo dirəngə təhnoi Odomə, vədəşənd
mugu jəki əz dəndəhoş qəbyrqəju və ofurri
əri ju zən əri jəbonçəqiju“... Ommo i Hovo
ovlodiho, mixənət vədərəmorət həmmişə...
Duzi lap vallah: „Dor əz binədən şəfd voro-
mogə dijə urə hic duş soxdə nibu“.

Jy syf: (ə xəndərəvoz). Mərə jə təklifi.
Əsəfə vixim doşən, əz i zijodtə kələ govun
nibu... Cynki, uho səbəhhoşmundə xundənyt (ə
hovoş tyro). „Razinyə əz ty ofurrəgor hylom,
ki, nə ofurrəş gufdirə mərə zən...“ (ə nəfojə-
irəvoz). Vinişit, cy nəhlətə vəhzigə? Ə sər
təxdəş ən uhorə nyvysdəgorho varavoş! (Həm-
mə xəndysdənyt).

Əsəf: Ryxşənd soş xələf bəbəjmə, xənditf
şmu hələm ə tur zəni nə ofdorəjt...

Rafoil: Ty ofdorəş ə hisobəvoz... oj, jə-
zuq! (xəndə).

Ovşolum: Jə təhərişə gu, bəlkəm subut
soxdə danysdi ilm tyə.

Əsəf: Mə həcinigəş əgərdə vəgyrdəm ə
şəhər əri rafdə, Raziilə xilos soxdə. Dur nəh. Ə
xotur ən i kor, mə ə işmu subut misoxum, hə
u həzizə (əz Ovşolum), qəhr məjovgu tyə, hə
u səvgilə Sənəm ty, ə ty xohin mədirov gufdirə.

Ovşolum: Xub. Razinym. Sinəmiş midani soxdə. Ommo əgər durgu vədirəmorığə?.. Uvəxdı həmmə kəşirə çofohojty ə puci-hici vadarafdğə?..

Əsəf: Ty, ə... mə... jə koqoz minyvysi midi əz numinəj ty ki, i koqozə ovurdəgor hərməh məni, omoriho əri vəhəm soxdə tapşyryqhoj ən dəsdərə... Və əz dəsty voromərə kuməkirəş misoxi ə ju... Həci, kutəhlə. Ommo ə i iqrərəvoz: əgər mə ə işmu subut soxdumgə ihdivorsyzi zənhorə, illohki lap ən i syqdə səvgiltyrə... zijodijə ci gərək nisdı mərə... hə i əngyşdərilə midi muraj mərə, cynki, həcinigəş dijə u tyrə gərək nibu... Əgər durgu vədiromorumgə, vinişit, hə ə i hərə, ə pyşoj cymhoj ən i hərməhho səgə xuno, ə i tufəng ty-rəvoz duraz sox mərə...

Ovşolum: (Ə xəndərəvoz) Həmməşmu şohoditho... Xub. Mə nyşym əri koqoz nyvysdə, əri səvgil-mə.

Əsəf: Mə mirom Səduq!.. Buqozhojmə xyşgi zəri, jə bodijə əz u vamasirə xiz ty dəki. (Səduq dəkyrdə dorəni. Ovşolum nyvysdəni koqoz. Əsəf bodijə ə dəs dəri xundəni).

Nə şinovusdəjmi Jysyf və Zəlixorə,
Əz unbəqdəjgə Şimşyn va Dəlilərə,
Gənə cənd zənhə, bikəho, hyrihorə,
Bəgəm ə zənhəş ihdivori omori.

Ambarə zənhə ə mərddhoşu fəndho gyrdət.
Ə qəd şirinə oşho əqu dəkyrdət.
Vallah, lap əz binədən şəfd vəromorət.
Bəgəm ə zənhəş ihdivori omori.

Çəsmiş birə hisob mə sox hic zənə mərd,
Nəbu mijofdoni ə cin zəbunə dərd,
Ə hər kirə vini, ə u birəni bənd,
Bəgəm ə zənhoş iħdivori omori.

Ovşolum: Gi, əz tyrə voisdəş xub, rac
nyvysdəm. Əz u xotur ki, əri ə ty subut soxdə
ki, həjsəhət xundiho məhəni ty kykindən
durguni gufdirə. Ommo danysdə boş ki, imu
tyrə ə şəhər əri ən i nisə fyrsorənim. Binəj
mətləb imu hisdi Raziilə azad soxdə, furmuş
nə soxiho!..

Qjərəvul: Poj! Kini ty? (Həmmə ə dal-
dahə, jərəqhorə həzyr gyrdə. Dirəmorəni gyr-
çi, həjbəho ə duş vəri).

Gyrçi: Səbəh işmu ə xəjr bu!

Həmmə: Ə qibət tyş ə xəjr bu...

Ovşolum: Xoş omorit, sofo ovurd! Əz
çə omorənit, kinit işmu?

Gyrçi: Mə, əz dihbəhoj Tiflisym. Şi-
nirəmki, ə Dərvoq gufdirəniho diħ, por vir
birəbuho həsb mərə dirəgorho birət gufdirə.
Şəv tovuşış bugə rəhə qələt birəm. Səs mə-
həni ə guş mə darafdəngə, mugum jə cuponhoi
iho, jə nə bugə ovciho.

Ovşolum: Əri... Ovcioim. Ommo biror
Dərvoq lap duri... İni i səhət hərməh imu ə
şəhər rafdənini, u ə ty rəhə nuşu midy. (Bur-
bundəni Əsəfə, komiki bodijərə gyrdə pois-
diho) ini, i hərməhi. (əz Əsəf). Ə i qəribə qi-
noq rəhə nuşu midy. Ommo hərdyşmu kəjfcı-

ho rasd omorəjt. Rəhiş gurun nijov ərişmu.

Rafotl: (Xub dənişirə bəqdə ə gyrçi, ə qiroq kəşirəni Ovşolumə). Hə i mərđi, Ovşolum biror! Di ə hərəj fəhləhoj rəh ohuni rujləməhorə bəxş soxdənbuho.

Gyrçi: (Tərsə-tərs). Cy-cy? Cy rujləməho? İşmu jəhəlmişit!

Ovşolum: Ty ə nəhoq tərsirə biror! (Vədəşəndəni əz qultuq rujləməhorə). Gi, viniş ini jəkəm əz u rujləməho, cəndihojgəş ədəjm vəcirə əri bəxş soxdə ə hərəj zəhmətkəşho. Ty mətərs biror! Xub ci ə imu rasd omori. Nyş həri jə kəm syhbət soxim (gyrçi nişə nyşdə). Mətərsit, bəlkəm şinovusdə birəjtgə əz u fəhləho dəsdəj qolxmışcihorə.

Gyrçi: İşmu dəsdəj Ovşolumit? Ty Ovşolumi?

Ovşolum: Əri, mə Ovşolumum (gyrçi və Ovşolum qəl gyrdənyt jəkirə).

Həmmə: Urra!

Ovşolum: Xub ci, əz dur gəşdim işmurə əz kynd ofd. Həri ixdilət soxıt ərimu cytarigə ovholət ə Boku (Nyşdənyt).

Gyrçi: Həjki, biroru, mə əz rasdəkiş dir nə soxdə, hə imişəv mijo ə Boku boşum. Mə səbəhiş vogoşdə nidənym. Ommo urə danysdənym ki, ə i tarafho ə kişmu Rəhmon gufdirəniho jə hərməh imu omorənini. Kor imu isəhət qizqini. Ambarhojmu lovut ə məhdonho əri kor girovundə ə hərəj fəhləho, məş ki ədəm

rujləməho bəxş soxdə, girit ərişmu əz rujləməho (Vədəşəndəni xəndysdə-xəndysdə əz nəsus rujləməhorə dorəni ə Ovşolum). Xunit və hitijot ə ojlənməşmu birəgorhoş varasunit... Əri... mə ə kirəvoz rafdəninym, tə vokzal mərə rəh misoxditgə jəkişmu.

Əsəf: Mə, mə ədəm omorə ə işmurəvoz. (Dəgyrdəni jəpinçirə). Ə şori ty ə imu rasd omorəi biror! (voisdəni hənçy).

Gyrçi: (Ə xəndərəvoz) Pəj, pəj! Hələm mə dəki ə colity! Təklif mə iniki, ty ə u bədiyə dəriho qəmdursoxə hənçi ə şori sərvor işmu. Ovşolum və bijovho bəsqunişmu.

Həmmə: Urra!!! (Əsəf hənçirəni).

Əsəf: Mərəş jə təklifi, mə təvəqə soxdənym ki, həzizə qinoq imu, əri rəhsalamati jə dəs vəçəhy. (Həmmə təklif soxdə gyrçi vəçəsdəni).

Ovşolum: Gi koqozə Əsəf! Ommo dənysdə boş binəj mətləb ty rafdəi Raziilə azad soxdəi (gyrdəni dəs gyrçi və Əsəfə).

Həmmə: Urra!!! (rəh soxdənyt).

PƏRDƏ FURAMORƏNI

Rehira,

II PƏRDƏ.

Vitoq Sənəm, sənt əz hərəm bəg. Əz tar
rasd və cəp dərho. Ə minçi dy pənçərə, ə h
rəşu təxt, xub varajundə omorə. Rəfho və doo
ləho dəcirə omori ə qobhoj cini-kocirəvoz. Şə
Ə sər cyklə səpojə stollə dəgəsundəi ləmpə
şari. Ə səs muzikəvoz vokurdə omorəni pərdə
Sənəm moqubun, vokurdə lət pənçərə, ə a
darəho dənişirə xundəni.

Sənəm:

Oj, asdarəho — ləşgər zymzymi,
Soxit əri ən i sər gymgymi.
Pur biri pəjələjmə əz dərđi-qəmi,
Nisdi iloç əri zindəguni.

Bəjəruşə xuno domundəm ə kynç qəfə
Ofdorəm ə pənçəy zulumkorə qəsob.
Nə mundi minkin əri kəşirəş nəfəs,
Bəgəm ə insonhoş həci mijovt qəzəb.

Dusd mərə əz mə ovorə soxdət,
Nivoju mərə i mol-daramət.
Dərđhojmə doqi, jarajmə çəvqət,
Oj səvgil! Nivədirom xoinət.

(Asda nyşdəni ə sər təxt)

Jaralyjə quşə xuno ə kynç qəfəs domundəm. (Dəgəşdəni, sifət zofruvo, girisdəni. Dirəmorəni əz dər buruni Tuti).

Tuti: Oj bikə! Məgiris... Əz girisdəho ci nivədirov. Dyl di xyşdərə... Vəxiz! Ərity jə qozijə ixdilot soxum.

Sənəm: Oj Tuti, pəsg mə əri ki ixdilot soxum i qozijəhoj jəzuqə sərmərə?..

Tuti: (Sojəi dirə əz pyşoj pənçərə). I kinni? (nəznik birəni) Cy voisdə işmurə? (Sənəm cymhorə pokurdə nyşdəni. Tuti quz birə vosdorəni koqozə, komirəki dorəni ə Sənəm).

Sənəm: Irə ki ovurd?.. Həri gu dirov. (Tuti vadarafdəni, Sənəm vəkəndə xundəni, dirəmorənyt Əsəf və Tuti).

Əsəf: Şəv işmu ə xəjrbu!

Sənəm: Ə qibət işmuş ə xəjr bu! Xoş omorit, sofo ovurd!.. Girorit nyşit!

Əsəf: Ən syfdə qobul soxit şolum əz səvgil işmu Ovşolum.

Sənəm: Soq gərdo ovurdəgoriş! (Əz Tuti) Ty, duxdər, vadara ə siro nyş, odomi ci nədirov. Səs şinirəmund zutə xəbər sox. (Tuti ə tiqətəvoz dənişirə ə sər sifət Əsəf vadarafdəni). Bujurmiş boşit, nyşit!

Əsəf: (Ə nyşdəki) Tərsiş hisdi. Ommo ə xotur işmu nyşdə voisdə.

Sənəm: Bəxşləmiş misoxit, mə ə jə dətiqə midirom (darafdəni ə u vitoqigə).

Əsəf: Ə nəhoqı nə myrdə-bəvəj Ovşo-
lum... Maşallah racə səri... Xubə həjvoni...
Həjf ən i maral nisdimi, ə u kurtolih qis-
mət bu?.. Xub, vinim əxir ju cytar birəgə...
(Dirəmorəni Sənəm, pura podnos jəmişo ə
dəs dəri, komirəki norəni ə pyşoj Əsəf. Ju
poisdəni ə qiroq).

Sənəm: Bujurmiş boşit, jəkəm jəbonçəoj
soxit!

Əsəf: Əri cy inçimiş birəjt. Ambar soq
boşit!

Sənəm: Həri ixdilot soxit cy xəbərigə
əz işmu.

Əsəf: Həmmə salamatyt... (Vədəşəndə əz
qob xəncəl kordərə, burrani ə dy çigə sibə).
Kərhoj hylomiş hə həcini... Rasdi, bikə! In-
sonhoş hə həcinyt, vinişit... Əz ruj lap rac,
om-mo ə dorun ju hillət dəri, pisiri...

Sənəm: (əkoqoz dənişirəni əri num qinoq
ə jor omorə). İşmurə Əsəf numi ə hisobəvoz?
Bəxşləmiş soxit!.. Ərimə omorənihə zədə ra-
sirə ci, jə nə bugə azarlyjə odomi əllysdı məh-
lym birəni. Ommo əri luqoni korə danysdə
fəhm mijo bu.

Əsəf: U gof hisobini, gyzəl! Ommo iş-
mu hisobı nisdit.

Sənəm: Cytar əxi?

Əsəf: Sər gofə nə gufdirə, bəlkəm işmu
məhənoj gofə nə varasirit. Guş vənit, mənə
Sijynç-Ələinym. Təhnojə kuk ən jə dəvlətmənd.

Komiki ə mirosi hişdiho ərimə, əri ən i nədanə sər mə: boqho, boqcəho, səhroho, durazə vişəhorə qəpər-qijosiş nisdı. Ommo mol-qərərə gufdiritgə əz qum dərjohiş ambari.. Sərmə domundi ə ylyşyg, nisə danysdənym cy soxumgə...

Sənəm: Əri cy əxi?

Əsəf: Hələm tə imuruzinə ruziş hic jə əzuni dusd, duzə hərməh nə ofdəm ki, məslihət biny əri mə, cytar həmməj ən i mol-dəvlətə rəhbəri soxumgə, mə ki, subojum... Zarifətə kor nisdı, hər kirə bisdo xojum bərym, ə sər unqəpər xəzinə bikə nuşunum.. Əxirki, ə insonho ihdivor nə omori, il-loh-ki, ə mərd xəjlo qil!..

Sənəm: Cytar ihdivor nə omori? İşmura xubə hərməhhoi: Ovşolum, Jəhijo, Səduq, Isoq, Raziil...

Əsəf: Məş hə həcu fikir soxdəbyrym syfdə gyzəl! Ommo, jə təhərigə vədirəmo... Mə, şinirəm ki, əz kələtəho: „pələ ambarə hərməhho birə“ gufdirə. Mərə ki, u təhər „hərməh“ gərək nisdı. Xətoj ən uho ambari...

Sənəm: Əri ən i gof işmu lap duzit və hisobinit. Təngi birə vəxd həmməj ən u „hərməhho“ sur birənyt rafdə.

Əsəf: Mərə jə imid bu... uş... əz Ov-şolum... Ommo uş xohin vədirəmo..

Sənəm: Cytar? Ki? Ovşolum?..

Əsəf: Sabur soxit. Guş vənıt jə bo.

Mə əri mə norum ki, Ovşolum məgyry ty-
rə, məş jə xudo qismət soxdərə məgyrym...
murajm səhibi misoxim mirosi bəbəjmərə, dy
syqədə birorə xuno... Ommo cy vədirəmo...
mi-xə-nət... Xohin vədirəmo, həmi ə mə və hə-
migə ə ty gyzəl!.. Kutəhi gof əz i sə corməh
pyşo jə duxdərə məhr soxdı əri xyşdə...

Sənəm: Ki! Ovşolum? Mə ə u gof hic
bovor nisoxum.

Əsəf: Mə gufdurum əxi bikə! Sabur sox-
də gərəki gufdirə... Raci duxdərə qədəriş nis-
di, ə u gof nə vəri. Jə şəhəm syrxi... Om-
mo mə ə çigəj ən u birə, u duxdərənivəgyr-
dym, cəndqədər əz ty gyzəltəş hisdigə.

Sənəm: Nibu hic u kor... Nidany birə...

Əsəf: Həjbiş bugə, mərdhorə ə i zuriho
ov-həil birənini... İşmu cy xundənit?.. Əj, əz
dynjoh bixəbər, gusbəndlərə xuno sərə quz
gyrdəjt poisdə... İşmu ə hisəbəvoz əz tovun
nyvvsdə, xysgəkoqozləhoj ən u həçoib mun-
dəjt?

Sənəm: Nəh, işmu duz nisə gufdirənit!

Əsəf: Guş vənit jə bo bəhəm, oj sabur-
syzə gyzəl! Həmməj ən i korho ə sər işmu
omoriho, əz bitobişmuni, pəsə-pyşoj korə nə
danysdə, horoj soxdənit rafdə... Həcu kor hə-
məl nijov... Sabur voisdə... Hələm nə şinovus-
dəjtmi ki, „ə saburəvoz əz qurə həlvo du-
şundənyt“ gufdirə? Əgər işmu inçimiş birə-
nitgə məxyzym muram. (Vəxyşdəni). Ə çigəj

soq boşi, mə cy şinovusdənym... ihdivorsyzi?

Sənəm: Xub, xub. Guit həri cy voisdəgə işmurə.

Əsəf: I xubi əri jəzuqə sər mə... (Nəznik birə-birə) Cy soxum, ə zir bədmozolə asdarə həsyl omorəm gufdirə. Mə əri ty ədəm niki soxdə, cymhoj tyrə vokurdə... Ommo ty nədanə xuno ədəj hyrşləmiş birə... Əh, ə mə cyni „Syrkə tynd bisdogə, ə qob xyşdə guç mizəny“. Koşki pəşmu nə boşit (voisdəni qəl gyry):

Sənəm: Ovorə boşit əz pyşoj cymhoj mə, nəmərd!

Əsəf: (Səsə dəgiş soxdə, xəndysdə-xəndysdə, ə şorirəvoz kələ gufdirəni) Ziho Ovşolum dusdə birormə və həzizə səvgil ju, gyzəl gyzəlho, Sənəm xonum! Guş vəni zən biror! (nəznik birə). Mə ədəbyrym tyrə sinəmiş soxdə, domundigə ə dyl ty ləhbət əşqi əri həzizə səvgili ty, dusdə biror mə Ovşolum. Cynki mə bovorin nə birə nidanysdym ocmiş soxdə ə ty surhoj dəsdəjmurə... Ambar xub, ambar rac... (Jəkəm fikir soxdə). Mə ə xyşdərəvoz ovurdəm jə sunduq jərəq, komihorəki imu mijo bəxş soxim ə hərəj zəhmətəkəşho. Izmu mə ə lap kələ bovorinirəvoz midanyim ərxoin birə, əgər u sunduqə tə səbəhmundə ovurdə norumgə ə i vitoq ty. Razinitmi işmu?.. Koqoziş nyvysit əri Ovşolum.

Sənəm: Xub, boşgu tyrsit! Ommo işmu

mərə lap dərdly soxdit.

Əsəf: Bəxşləmiş sox bikə, həcu gərək bu... imid bİrə midanym ki?

Sənəm: XUB-XUB, BOŞGU, ə sər cymhoj-mə. Fyrsit.

Əsəf: Salamat boşit! (vadarafdəni).

Sənəm: Xoş omorit, sofo ovurd! (Rəh soxdəni) Sər mə lap giç bisdo, həcinigəş ədənbu dord dorə (Dirəmorəni Tuti).

Tuti: İşmu gənə moqubunit, cyi bəgəm bikə?

Sənəm: Mərə lap dəly soxd, vallah, i mərd.

Tuti: Mə i mərdə ə kominçoigə və kəigə dirəm. Ə hisobəvoz ə viŋoq bəg mijo bu... !muruz səbəhmundəigə, kəigə ə jor mə xub nisə omorə.

Sənəm: Ty cy xundə? Xov dirəj ə hisobəvoz.

Tuti: Nəh, vallah, bikə! Mə urə dirəm, joqin dirəm.

Sənəm: Ty danysdənigə, vadara gənə jə kəm ə siro nyş, u inço jə sunduq ovurdənini. Kuməki sox, ə urəvoz dirəvun. (Tuti sərə çumundə-çumundə vadarafdəni). Həri jə koqoz nyvysym əri Ovşolum... Sər məş ədəj dord dorə (Vəgyrdə koqoz, qələm, nyşdəni. Jəkəm fikir soxdə nyvysdəni). „Şolum əri səvgilmə Ovşolum...“ Mə əri ən u sə bənd məhəni nyvysdyngə u həmmə ovholət mərə midany və əz dərdhojmə xəbərdor mibu. (Xundəni).

Mə əz sinəmişiho giroşdəm.
Ə u ləhbət turho hic nisuxum.
Çun mərə, əncəqəri ty doşdəm.
Nomus mərə ə kəs nifuruxum.

(Nyvvsdəni. Xundəni dyjymyn bəndə).

Jyngyl buho əqrəbhoj səhətmə,
Ə gurunə qurquşu carysdət.
Şəvho, ruzho, məhho və salhojmə,
Ə gymgymə fikirho carysdət.

(Nyvvsdə varasdəngə gənə xundəni).

Ruzhojmə şəvi, zulmot toriki.
Şirojmə girjəi, sərmə josi.
Şimhoj dylmə burrat jəki-jəki.
Oj, dusd! Tyni əri mə xilosı.

(Nyvvsdəni. Dirəmorənyt Tuti və hombol sunduqə dirəvundə. Sunduqə norəngə hombol vadarəfdəni).

Sənəm: Ty duxdər, dara çigəjmərə duzətmiş sox, mərə xov gyrdi, cy korigə, hə əz imuhøj.

Tuti: Boşgu, həjsəhət. (Ə pyşoj dər doru ni vitoq poisdə, gufdirəni) Ommo ty ə nəhoq gufdirə, mə xov dirəm gufdirə...

Sənəm: Oj Tuti, vəssi dijə, odomi hə jə gofə gufdirə nipoju. Dara-dara, mərə xov gyrdi. (Tuti vadarəfdəni. Sənəm təngəş kəşirə dəgəşdəni ə sər təxt, jon) Ox cy gurun bisdo holmə. Nəh, mə joqin kəjfsyzym. (Koqozə duborə xundəni, hə həcu ə xiflət vərəfdəni.

Əz sunduq asda vədirəmorəni Əsəf).

Əsəf: Hə-ci-ho! (Dər burunirə qili soxdəni). Koqozlaş nyvysdi ki, oj soq boşi! Məhəni-lə-ho! Mə xubə məhəniləho muxunum əri ty. (Donorəni ə qultuq, ə cym ju rasd omorəni qilboq) Illə əz həmməş xubi. Ovşolum həttə i jərəvurdiləj xyşdəre dirə, joqin çingir mibu. Imuhøj əngyşdəri ən mənəni (asda vəkəndəni qilboqə, bəsdəni ə qul xyşdə. Vədi birəni sər Tuti).

Tuti: O-ho-ho!!

(Əsəf dirəmund Tutirə, gyrdəni əz buqozju, xəjli vəpicirə, vəngəsdəni ə xori, jəjludqə donorə ə ləhəju, virixdəni əz pənçərə. Əz səs zarb lət pənçərə Sənəm xəbər birəni).

Sənəm: Cy bisdo... Nə bugə xov bu... Oj duxdər, çigə həzyri? (gəşdəni koqozə). Mə koqoz nyvysdəbyrym ə hisobəvoz? Əj duxdər, Tuti! Koqozə dirə ci birəj? Ə kominçoi ty? (Vəxyşdəni kohli-kohli, darafdəni ə doruni vitoq. Vədirəmorəni) Sur bisdo rafd dərzələre xuno. (Dirəni dəgəşdiho Tutirə) Əj duxdər Tuti!.. Xisiri jəzuq! (asda nəznik birəni) Cy xublə xisirigə, xə-xə-xə (sər jurə tik gyrdəni, dirəngə ə ləhəju sərdəgiju voqundə omori, voj dəşəndəni, cəşmiş birəni. Xəjli çumundə bəqdə, Tuti ə xyşdə dirəmorəni). Tuti!.. Tuti!.. i cy kori?

Tuti: Sənəm! Çon Sənəm! (gənə qəl dəşəndə ə gərdən jəki, girisdənyt).

Sənəm: Tuti, həri gu, cytari kori i əxi?

Tuti: (Ə hirkərəvoz). U mərd, tasundəbu mərə.

Sənəm: Komi? Ki?.. Komini mərd?

Tuti: U koqoz ovurdəbuho... qılboq ty-rəş vəkənd.

Sənəm: (Fəm soxdəni qulə) Voj əri mə. Ki bugə nə şinoxdi? (Vəxyşdənyt).

Tuti: Oj bikə! Hə u jə cymə bu, ty əz mə gufdirənbiriho xov dirəj gufdirə. Jə təhər gofho ədənbu gufdirə, muguigə ə Ovşoluməvoz ə mərəç darafdi əz tovun ty.

Sənəm: Ə i hərə jə kor hisdi... Ty, duzi... (səs gofə-gof bəg əz buru). Kypəkə gənə cy həçəl dəri inço? (Zuri-zuri vəcirənyt xorihorə. Dəgyrdənyt sər sunduqə ə xolincərəvoz) Ty duxdər, dir məsox, zuri əri mə jə dəs partal mərdunə of bijor.

(Sənəm darafdəni ə u vitoqigə. Dirəmorəni bəg).

Bəg: Oj duxdər! Bikəj ty ə çəi?

Tuti: Sər ju bitəv ruz ədəjdord dorə, ə u vitoq dəri. (Sənəm vədirəmorəni).

Bəg: Dorixmiş birə ty ə hisobəvoz? Kəjf ty cytari? Həri nəznik rijo.

Sənəm: Xubi!.. Əz soqı ty bəg!

Bəg: O-fə-rin, ofərin, xubə gyzəl! Həciho! Nyš həri vinim (bəg nyşdəni ə sər təxt).

Sənəm: Bəxşləmiş soxit bəg, ə pyşoj kə-
lətə zən xəjloqi ninyşy.

Bəg: O-ho! i dov lap o-fə-rin tyrə! Iz-
mu danysdymki, ty əqylmənd birəj, qəcəq-
horə əz fikir ty vədəşəndəj gufdirə. (əz Tuti)
Həri duxdər, dara qəjlon mərə dirəvun (Tuti
vadarafdəni).

Sənəm: Əri bəg! Imuruz nəhlətə qilboq
jərəvurdi ən u qəcəqə fyrsorəm ə xunəj və-
bəju... Mərə lap giç soxdəbu.

Bəg: Mo-şol-la! Ofə-rin! Lap o-fə-rin. Mə
əri ty əz u zijodtəho mosdonum, gyzəl!.. Ommo
danysdəni cy soxdətəgə uho, əqylməndə dux-
dər? Di ə səhrohojmə su donorət...

Sənəm: Su daravo ə rurihoj qəcəqho!

Bəg: Nəh, duxdər, ty lap əqylmənd bi-
rəj. Xə-xə-xə! Uho həci danysdəni səhrohoj-
mə suxundə omogə, kəmər mə xyrd mibu mu-
rov gufdirə, xə-xə-xə! Hələm nisə danysdənyt
ki, ə i hərə jə cətinə kor nisdi gufdirə... Jə
dy hofdə ə mənəgə şəvhoş kor soxdytgə çəh-
mət əvəz həmməj ən uho mədirov murav.

Sənəm: Mə gu çon bəg!.. Həjf kəşirə
zəhməthojtyş hisdi. Kəmər qəcəqho xyrd gər-
do həri.

Bəg: Təngi, məkəş gyzəl, Boşgu! boşgu!
Qəjqu nibu, dylləj gyzəlho nazuk mibu, rasdi,
şinrəngə dəvlət şyvərjü ə puci ədəj rafdə gufdirə.

Sənəm: Həlbət bəg, əz dəh ruzigə bəq-

B

də, cyl ruzi ovili kuk ty bəhəm birəngə, imu məhr birənim... Məş ki, jəki əz u zən-
hojgəjtyrə xuno, həjfləri mijo kəşym əri mol
dəvləttə.

Bəg: U... lap duzi. Ommo i dəh ruz nisə gyr-
də mərə (Tuti, dirovundə norəni qəjlonə ə
pyşoj Bəg). Mə jə fikir soxdəm: həmi ty do-
rixmiş niboşi və həmigə mə... Xələiq jəkiş ni-
dany... mə qozirə lioroj zərəm... uş ki, ə xo-
tur mə dəgmiş nibu... hə imişəv kutəh miso-
xim murajm. Əri ty cytar omorə gyzəl?

Sənəm: Ambar xub, ambar rac oqo Bəg!
Ommo iniki xunədun bəbəjmərəş xəbər soxdə
voisdə, (əz Tuti). Ty duxdər, dir məsox mə
ə ty gufdirərə həzyr sox.

Bəg: (Əz Tuti) Ommo duxdər əz qəbilə
qəjr kəs nədanuho!!! (Tuti vadarafdəni). Imu-
hoj gyzəlmə tyrə şorə xəbər dym. Səvəh ho-
voj şəhongumiho dovşonhorə ə hərəbərəvoz
migirim (Sənəm nəznik birə nyşdəni).

Sənəm: Cytar əxi çon Bəg? Əxir əz qə-
cəqho sər imu dinç mibu?

Bəg: Uho ə həməlhoj bəg nivorov gyzəl..
Guş vəni... nəznik bijo həriho! Mə ə hykym
puləvoz ty danysdəni Raziilə gyrdəmhore,
ommo i səxdə qofo hic jə gof nisə vədəşən-
də əz ləhə... Cy həlomot gujum əri ty...
hişdəm bəsdə urə əz dy poj ju dululu soxdə,

xub ə tara şuşhoj onorirəvoz pyrlyçə vəsuzundəjm əz birəhnəjə çəndəg ju... həmməj ju kovu-kəsdə biri, ommo imuhoiş səg çəhəndəmi jə gof nə vədirovund əz ləhəj xyşdə. Əxirdə corəjmə nə birə, imuruz fikir soxdum jə təhərigə soxdə voisdə gufdirə... vəgyrdym pəşmə, dəgəsundə donorim ə zir birəhnəjə qultuqhoju... Hə həci myrd səg çəhəndəmi, ommo imuhoiş əz ləhə jə gof nə vədirovund..

Sənəm: Zur-ba-i ty bəg! Cytar gyrdəbiri ty urə?

Bəg: Lap rəhət. Mə əri ən u korho o-fə-rinym. Ty nişinoxi, jə jəcymə əsəf gufdirə-nihorə, urə fyrsorəm ə çənsyzi ə ki ən uho, uni ə dəs doriho Raziilə və həmcin xəbər doriho mərə əz həmmə surhoj ən uho... Imuruz inço bu, u.

Sənəm: Vallah bəg, mə urə mydyrymgə ə xotur ən i kor jəkəm bəxşəişhoş midorum urə.

Bəg: Məş dorəm, məş dorəm, ambar soq-boşi, uş hə ty dorə hisobi gyzəl! Əri, u imuruz məhlym soxd ki, lulaj ən uho ə vişəj Sambur, ə binəj şəxşəxəi gufdirə... (Dirəmorəni Tuti).

Tuti: Qəbiləho gufdurut ki, əz dy səhətigə bəqdə mijojm gufdirə (əz Sənəm). Partalhoj tyş həzyri bikəl!.. Əri Bəg! Qlozi ə vitoq işmu ədəj guzət soxdə tyrə.

Bəg: (Ə vəxyşdəki). Ambar xub, ambar əçəv, o-fə-rin tyrəş duxdər! Imuhoj həmmə

həzyri. Ommo hələlygə zənhøjgəjmə nədanyhol!

Sənəm: Nyşdə dijə, dyl odomi jə kəm varafdəni.

Bəg: Hic fikir məkəş gyzəl, əz jə-dy səhətləygə bəqdə gərək hisdijə səjəq gof misoxim, dijə tyş dorixmiş niboşi, hərdyjmu ə mətləb dyl imu mirasim (vadarafdəni).

Sənəm: Ty ə çə rafdəbiri?

Tuti: Hic ə jə çigəş Bikə! Partalhərə dəşəndəm əz pənçərəj doruni vitoq... Dir mə sox, zu gəjmiş boş (Sənəm darafdəni ə doruni vitoq. Tutipoisdəni ə ləhəj dər, Sənəm dəriho vitoq). Ty ə mə bovor nisə soxdənbiri, u jə cymijə mərd xohini gufdirə... Vallah həjsəhətiş zanihojmə ə lərz də, əz cirjət sifət ən u. Gisnəjə gyrgə xuno ə mə dənişirənbuho, lap zəhləjmə rafdəbu. Voisdənbu mərə horoj soxum. Ommo cy bugə, həci muguigə gyrdəbu əz binəj buqoz mə... mə horoj soxdə nə danysdym... (Dirəmorəni Sənəm, gəjmiş birə ə mərdinə).

Sənəm: Ty, Tuti... Jə xəhəri sox ərimə, əri gof tyş durgu nə vədirəmorə, bura ə fəqirə bəbəjmə gu, bəg ə ty qədəqə zərəbuhorəş... Bəqdə vogoşdəmund dərə qili sox əz doru, pənçərəj hərzo bihil... horoj midəşəni, bikərə viruxundut gufdirə qəcəqho. Mə tə uvəxdı muram mirasym ə məmzyl ən uho. Tə qəzəqho çymysdə, uho məskənə dəgiş soxdə danyt... Ommo kəs nədanuho... (qəl dəşəndəni ə gərdən Tuti).

T u t i : Boşgu, Sənəm! Həzyrym əri vorovun-
də mətləb tyrə, koşgi ty unço şor rasirə sa-
lamat xilos soxdə dani dəsdərə. (girisdə-gi-
risdə) Ty əz u ərxoin boş, əz təimuhoj ə mə
soxdə omoriho guçho zijodtə soxdə nijov.
Rəh nik bu Sənəm! (gənə qəl gyrdə moc sox-
dənyt jəkirə; Sənəm furamorəni əz pənçərə).

PƏRDƏ FURAMORƏNI.

III PƏRDƏ

Ruz. Dekorasiyə əvəli pərdə. Qolxmişçihə dəsdə-dəsdə ədət ixdilət soxdə səbəhmundəinə syhbət Rəhmonə.

Səduq: Səbəhmundəinə ixdilətə şinovusdit ki, təhno ə jə bəgə kyşdəirəvoz kor bəhəm nisə birə mugu... lap duzi! Əqyl burranini gufdirəj mərd.

Rafoil: Hərcy hisdi əz zir zindon vədirəmorə kuki Rəhmon.

Səduq: Mərd ə cənd salhorəvoz ə məhdonho ədəj kor soxdə. Əz həmmə ovholətho xəbəri jurə... İşmu nə şinovusdit əz Peterburg gof soxd, cytar ə nyhymyn janvar ovholət giroşdgə. Ommo Ovşolumiş kəm nisə danysdəho, uş əxi ə məhdonho kor soxdı.

Jəhijo: Nəh biroru! İmu u gufdirərə xuno mijo soxim... İni ədət omorə... Həmməj ən iho ədəbi ərimu.

(Dirəmorənyt Ovşolum və Rəhmon)

Ovşolum: Həlbət ədəbi, Jəhijo biror! Həri nəznik bijojt. Tə hərməhho kura birə, Rəhmon ərimu ixdilət zabastovkəj Bokurə ədəj soxdə. (Rafoil sazə dululu soxdə nyşdəni ə cəpi taraf

Rəhmən, Ovşolum ə rasdiju. Səduq poisdəni ə jon Ovşolum).

Rəhmən: Syfdə, hərməhho, gərək hisdihorə xuno, girovundə omo ə həmmə çigəho pəhəni-kijə gyrdləməho. Ə u gyrdləməho təslix bisdo „talabihoj fəhləhoj Boku“, komirəki gynçundi, komitet zabastovkəi.

Rafoil: Cy bu u talabiho?

Rəhmən: Talabiho byryt i təhərho: 8 səhətina ruz fəhləi; zəvər soxdəi myzd fəhləirə; şkoləho əri həilhoj fəhləho; jə sal kor soxdə bəqdə fəhlə, urə jə məh fəriqəti dorəni, həlbət myzd ən u məhəş mijo dy dəvlətmənd: sizdəh i təhər talabiho... əri, əxiri, myzd ən i ruzhoj zabastovkərəş dorəni.

Jəhijo: Jəşə! Həci mijobuho! Mə dirəngə, xosdəngə pyrlyçə mixoju.

Səduq: Xub, rəhbərhoj ən i zabastovkə ki bu? İşmu gufdirit ki, komitet zabastovkəi təşkil birəbu gufdirə?

Rəhmən: Həlbət ki, bolşevikho! Məsələn: Aljoşa Çaparidze, Vanja Fioletov və qəjriho... Əri, sizdəhimyn dekabr sər gyrdə omo zabastovkə. Ən syfdə poisd „Qjuvot elektrii“,—i dyl həmmə məhdonhoi-ho! Bəqdə fəhləhoj „Kasprii-Sijəhdərjohi“, və əz unbəqdə şəndyt korə ə „Nobel“ və ə „Mantaşev“ və həmcin dir nəsoxdə pojundyt korə ə bytyn rajonhoj Balaxani-Sabunci, Bibi-əjbət və Siprə şəhəriş.

Rafoil: Həci-ho! Kor həci mijo təşkil

soxdə bijov! Ommo, joqin sypyl dəvlətmənd-
ho miçəqyho!!

Ovşolum: Ty lap sabursyzi, Rafoil! Guş
vəni jəbo. (Əz Rəhmon) Həri bəqdə, əz şəhər
cy xəbər bisdogə nə gufdiri ty əxil?

Rəhmon: Səbəhimi, ə fəhləhoj korxonəho
və məhdonhorəvoz gyrd bisdoryt həmcin fəh-
ləhoj— dofusciho vəkonkaş. Bəqdə sər gyrdyt
zabastovkərə ə korxonəhoj „Nadeçda“, ə 17-
myn dekabr ə „Kavkaz-Merkurij“, ə dokhoj Da-
daşev və ə fabrikə tutuni Mirzobəkjans. Rasdi,
əri dokho və fabrikə pojundə jə kəm vəpici-
rəihoş bisdo ə polisiyərov.

Ovşolum: Əxi gufdirənyt, tufəng-tufənghoş
bisdo gufdirə unço?

Rəhmon: Uho zərənbyryt fəhləhorə ə na-
gajkəhorəvoz, ommo fəhləho çohovi grodovoj-
ho və qəzəqhorə dorənbyryt ə sənqho, də-
gənəgiho və bəhzi vəxdho ə tapinçəhorəvoziş.

Ovşolum: Əu gof nəvəriki, əz fəhləho pu-
cişmibu gufdirə. I təhər korho, xunsyz hic jə
vəxdiş nigiroru.

Həmmə: Həlbət, həlbət... xuniş tihi nə
birə, illoç nidsi.

Rəhmon: Əri biroru!.. Puc bisdoryt. Illohki
u vəxd, kəjki jə bəxş fəhləhoj məhdon „Ole-
um“ və „Şixov“ razi birəngə ə 9 səhət ni-
mə ruz fəhləi. Ommo ambardəki fəhləho razi
nə birə, gyrdyt pyşoj ən uhorə. I kor bu ə
23-m dekabr... İnço polisiyə sər gyrdyt əri milləti

vəngəsədə, həlovo soxdyt fəhləhorə dy ə jəki, məsələn: musurmuhorə ə ərməniho, gyrçiho və ləzgihorə. İnço, əz rəsdəkiş biroru, xun tihi bisdo. I kor bu ə məhdon Muxtarov... ə nətiçəj ən i kor jaraly bisdoryt 9 ərməni, 8 ləzgi və 3 musurmu.

Səduq: Vinişit cy bədə həməlho vədəşəndətgə. Dy ə jəki, əri nəhoqijə kor, vəngəsət fəhləhorə, soki diyə ə pəsəj dulanaçəqi və çəng azadi nə boşut gufdirə.

Ovşolum: Oj, Səduq biror! hələm ambardəki xələq imu ovom mundət. Diyə nisə danyşdənyt ki, i ixdilət milləti və din-dohot jərəqi gufdirə ə dəs dyşmə ə qərişişu.

(Dirəmorəni Isoq ə Oşirəvoz)

Oşir: (Girisdə-girisdə vəngəsədəni xşdəərə ə pyşoj nyşdəgorho) Oj biroru! əri sərməjə corə...

Ovşolum: Vəxiz lələ! (vəxyzundə, nuşundənyt) Sokit boş! Cyi bəgəm?

Jysyf: I lələ qarcoqini. Kosibə kəntcini. Gu həri gof tyərə lələ!

Oşir: Cy gof mudi mərə əri gufdirə?! Mə cy xok vokunum ə sərmə... Xudo mərə əri dərd kəşirə həşd sər kiflət dori gufdirə... Əri çun nalogirə dorə quvot nə rasirə, kovxo, buho jə tikəj paraj xunərəş vəciri bərdə. Uho ə çəhəndəm, əxir xişlərə, komirəki mə nə zən ə çigəj corovo birə ə nubotəvoz kəşirə

rundənbirimhorə, urəş bərdi, insofsyzə kovxo. izmu mə cytar midorum həşd ləhərə (zərə sərə, girisdəni).

Ovşolum: Xub, izmu ə çə rafdə voisdənbu tyrə?

Oşir: Ə ki bəg rafdəbyrym, uş dy-sə qirmoç zərə əz mə mugu əz tovun dir dorəi qər-di naloga, əz 10 sala zəvər ə xunəjty dəriho, mijo jə məh mugu ə bigori bijovt.

Ovşolum: Ty cy çohov dori, lələ?

Oşir: Koşgi ə u razi bu. Həcinigəş hə-dətirə xuno kiflət mə əz diho-çəhmətho pəs nisə mundə əz bigori.

Ovşolum: Hə-dətirə xuno? Oj jəzuq! Oj fəqir!.. Xub, jəbo xomuş boş, bəqdə gof mi-soxim. (Əz Rəhmon) Həri pəsəj ixdilotə gu. Tyş guş vəni lələ!

Rəhmon: Əxirki, fəhləho pojundyt həmmə korxonəho və məhdənhorə. Ə kuməki hykymət əz Tiflis omoryt dy batalion qəzəq və di-visd qəzəqigə əz Gorsko-Mozdokski polk. Fəhləhorəki, əz sənqho, dəgənəgiho və jə kəm jərəq qəjr, hiciş nəbu. Dijə illoç işu nəbirə, su donorut ə buruqho. U ruz, 122 buruq su gyrd... Əxirdə ə nətiçəj həmməj əniho, fəhləho bəsəqun dorut və ə çigəj 13 taləbi, dorə omo 18 taləbi. Ruz fəhləi bisdo 9 səhətinə... Uş ki kələ və zurbəjə bəsəqunini.

Ovşolum: (Əz hərməhho) Imu həmməj ən

i mäsäləhorə mijo həl soxim ə hərəj hərməh-
ho. Iho ərimu kələ sinoqini. Izmu Rəhmon
vəxiz lələrəş vəgi ə xyşdərevoz, nyşim ə u sə-
bəlmondəinə çigəjmu, jə kəm syhbət soxim
(Rəhmon və Oşir vadarafdənyt).

Ovşolum: Imu biroru, ambardəki kor imurə
ə hərəj zəhmətkəşho mijo girovunim. (Dirəmo-
rəni Əsəf). Əsəf! Xoş omori ty! Həri gu vinim
cy hinər soxdəjgə!

Əsəf: Həzyri, gi viniş (donorəni dəşə ə kyf).

Ovşolum: Cy həzyri? Raziil ə çi?

Əsəf: Ra-zi-il!? Ərxoin boş. Əz nim səhə-
tigə bəqdə... Raziil, inço-mibu. (vədəşəndəni
qilboqdə). Mə mugum, ty əz tovun mərç imu
pyrsirənbirigə?

Ovşolum: I cyi?

Əsəf: Cytar cyi?! Ty bəxşirəbiriho jə-
rəvurdilə!.. Mə ə ty nəgufdurum, ə zən xəjlo-
qi ihdivor nə omori gufdirə!?

Ovşolum: Cytar əxi?

Əsəf: Cytar, cytar!? imburuz ty, səbəh mə,
pərsəbəh jəkigə! Zən nisdil?!.. Nyş voisdənigə
ixdilot soxum əri ty.

Ovşolum: Ty jə bo gu, Raziil soq salaməti
nə bugə nəh?

Əsəf: Mə durgu gufdirənym bəgəm?! Ə
nəhoq nə rafdəbyrymki mə... Əz nim səhətigə
bəqdə, inçoi u... Nyş ixdilot soxum ərity...

Ovşolum: Bəqdə misoxi (voisdəni burav).

Əsəf: Əngyşdərirə nisə dorə? Ə gof ty,
durgu vədirəmorə?

Ovşolum: Ty cy xundə?

Əsəf: Mə əz ty təvəqə soxdənyəm, nyş
ixdilot soxum ərity ovholət, buho səvgilə
Sənəmləjtyrə.

Rəhmən: (Əz buru) Ovşolum! Ovşolum!

Ovşolum: Omorum. Omorum.

Əsəf: Əngyşdərirə, əngyşdərirə!

Ovşolum: XUB, xUB, gi ty çun xudoj ty,
məre isəhət minkin ty nisdı... bəqdə gof miso-
xim (şəndə əngyşdərirə ə pyşoj ju vadarafdəni)

Əsəf: Həci-ho! Imburuz mihiđ bəsəqunihoj-
məni.

Rafoil: Ty həci danyşdəni, Ovşolum
tyrə əngyşdəri həci do rafđ? Ərimə omorə-
niho u ə ty bəvor soxdı Raziilə azad soxdəj
gufdirə. Əz u tovun dori... nə şinovusdi bəq-
də gof misoxim mugu.

Əsəf: Cy gof soxdənini, voisdəniğə nyşit
ərişmu ixdilot soxum.

Rafoil: XUB (nyşdəni). Həri ixdilot sox,
cytar xilos soxdəjğə Raziilə.

Əsəf: (nyşdəni, norəni nun və xiz şoro-
bəş). Vinişit biroru, əgər mə, Raziil nə omorə
ixdilot soxdumğə, işmu muguit kələgədi ədəj
soxdə gufdirə, əz tovun hinərməndi xyşdə.
Xubtəi həmməşmu nyşit, ixdilot Sənəmlərə, ix-
dilot soxum ərişmu.

Jəhi jo: Həri ixdilot sox ovosunəjtyrə, xəs-puş!

Əsəf: (sərə tik zəvərə gyrdə). Boşgu xə-ləf bəbəjmə, ovosunəi! bəqədə, əri tyş xə-s-puş bisdorum? Boşgu, minət soxdə vəxd işmuş mibu. (xurdəni).

Səduq: Dijə tyş məzə mədiho! Həri gu cytar işkil zərəjgə.

Əsəf: Nəh, işmu joqin jəkirə gof dorəjt! jəkişmu mugu xə-s-puş, ovosunə xun, jəkigə mugu işkil, bəgəm i həlvoi. (burbundəni qil-boqə).

Rafoil: Joqin Ovşolum bəxşirəbuho dux-dərə hə i qilboqi! Oj luti!

Əsəf: Ə çun sər ty, Rafoil!.

Rafoil: Sər mərə məgu. Sər mə hələm gu-runi nisə soxdə ə sər gərdənmə.

Əsəf: I cyi? Ə işmurəvoz gof soxdə ni-sə birə ki? Həgənə əz həmməşmu Səduq xubi. Nyş biror əz qəhr həmməj ən iho ərity ixdilot soxum. Ə i iqrəvoz, zijodijə ixdilot soxdə-ki nəh!

Səduq: Əgər durguni gufdirigə, ty dany-sdəniki buş nirəvhərə korhol? Gu həri çobordi tyrə!

Əsəf: (Ə ləzətəvoz). Ə çun işmu biroru, syfdə koqozə dorə mund syfrərə varəvund... Ədə! Bəhəm hələ dy-sə kəlimə gof nə gufdi-rəbyrym, ədəj vogosundə xyşdəre ə mə... vini-rənym, həli. Həjb nisdi... çovonə duxdəri di-

jə, xunləju soki ədənbu dyşirə... hə-hə-hə xisirim... (ə guş Səduq jə kəm vəxd gof soxdəni) səvəhmundə, ə pəmbəjə dəsləhoj xyş-dərəvoz vəkənd hə i qılboqə, do ə mə. Ovşolum nomus syzi mugu, əgər nomusly mibisdogə mərə tə imuhoj hozor bo miviruxund mugu əz dəş bəg. Əz dy sə ruzigə bəqdə bijo mugu virəh dim burajm... məki razi nə bisdorum. İş-muş danysdənit mə sər mərə ə çənçəli nidəşənymhorə. (guşi-guşi soxdəni ə Səduq və Rafoiləvoz).

Jy syf: (Dirəmorəni ə Sənəməvoz). Nyşit hər məh, rəhbər imu ə pənç-şəş dəqiqə mijov (Sənəm nyşdəni).

Səduq: (əz Əsəf). Əgər, luti, i gofhojty rasdigə, joqin zuhun ty mara əz lula mədəşəny. (vəxyşdəni).

Əsəf: I çovonə qinoq kini?

Jəhijə: Ə Ovşoluməvoz qulluqi jurə. (Səduq və Rafoil ə dorun səhnə gof soxdənyt ə Isoqəvoz. Jəhijəş dənişirəni ə taraf işu).

Əsəf: (Xurdə-xurdə dənişirəni əz zir cym ə Sənəm). Nəznik bijojt nun xurim!

Sənəm: Xuş həlol işmu! Soq boşit! (sə rə quz girdə).

Əsəf: Əz rəh omorə odominit, həjb məjovgu işmurə, vəxizit, nəznik bijojt. (Sənəm vəxyşdə, nyşdəni). Cyçoinit işmu? Qulluq işmu cyni?

Sənəm: Cy gujum ərişmə! Şəhərmə qəzəmoti, xunəjmə qombur!

Əsəf: O-ho! Hərifi ty!? (vəgyrdəni bodijərə). Ə şority biror, dorqov! (hənçirə, dəkyrdəni əri Sənəmiş). Pəsini dov əri cy ofdorəbiri?

Sənəm: (bodijə ə dəs dəri). Əri cy mi-bu? Əri jə nəhoqə kor, jəhəlmiş birə nəxirlərə əjə tarafigə həj soxdəbyrym... əxirki, cor gomiş dorum xilos bisdo.

Əsəf: Xubci ty hərif ə mə rasd omori. Ommonho! Əri əniho əzuni lybəhorə nəbu dəhəzihə! Gu hərj jə taza işgil, dəs tar birəni hisdigə vəxizim burajm.

Sənəm: Əri cy əxi? Bəgəm iho qəcəqho nidsi?

Əsəf: Mə ə ty ədəm gufdirə zuhun tyərə giriho xubtəi. Həri gu ə kominçoigə? Dir nə soxdə burajm (Əsəf pəsə-pyşo-rə dənışirəngə, Sənəm şorobə tihi soxdəni ə pəsə). Iho soki əri çundurho səhib poisdət. Iho soki ə bəgəvoz ə hyçət darafdət. Ərimu dəs dorəniho kor nidsi.

Sənəm: Həcini? Xubci həçinigə ə ty rasd omorəm. Guş vəni: ə jə xunə mərd gufdirəniho təjfə nədə. Xoli-xolincərə qədəriş nidsi, ommo hərif! dy donə gyzəl dəri: jəki tyərə, jəkigə mərə... (Nəznik birənyt jəki-jəki hərməhho). Ommo mə i pəsini bo ə qəzəmot fol voşəndərəş xutə birəm, ə gərək buho çigə uş jə kuməkini.

Əsəf: Vəssiho! Hə əzimuhoj həl məsoxho!
Sənəm: Ə çun sərti nəh!.. Cy racə əngyşdəri!

Əsəf: Hə əz ihərə məhlym mibu rasçidurguni ty! Həri gu ə cənd vosdorəm mə i əngyşdəri və i çilboqə?

Rafoil: Əj luti! (əz Sənəm). Həri dan əz cyço omorigə i hərməh imurə iho? (Sənəm gyrdəni dəs Əsəfə xub ə əngyşdəri dənişirə gufdirəni).

Sənəm: Ə durgunirəvoz.

Əsəf: Cytar ə durgunirəvoz? Mə ədəm pyrsirə, həri danysdəniğə gu ə cənd vosdorəmgə mə ihorə?

Sənəm: Çilboqə ty dyzdirəj əz çul jə duxdər, bəqdə omorə furmundəj səvgil ən urə əngyşdərirəş vosdorəj (Hərməhho dənişirənyt dy ə jəki).

Əsəf: Cy, cy? Hə əz imuhoj sər gyrdəj durgunirə!! Nəh, ə i hərə jə kor dəri, joçin i mərd əri ə hərəjmu çərişi vəngəsdə omori. Vəxiz həri əz inço! Ovorə boş əz pyşoj cymhojmu. Imu ty gəşdəniho xəş-puşho nisdim.

Sənəm: Ty... (vəxyşdəni) Ty hırşləmiş əri cy birə. Voisdəniğə gənə pəsəjurəş gujum.

Səduq: Həri gu, midanıgə, i ə şəhər rafəngə cy soxdigə və kirə xilos soxdigə?

Sənəm: Di həri dəs tyrə (gyrdəni ə guçəvoz dəs Əsəfə və xub dənişirəni ə kəf dəs ju. Əz doru vədi birəni Ovşolum, pəhəny birə ə pəsəj dor). İşmu jə koqoz vəgyrdit ovur-

dit ə xunəj duxdər soki əri tapşyryoqhoj dəs-
dəre vorovundə omorəjt gufdirə... Sər gyrdit
əri ə duxdər sataşmiş birə...

Əsəf: (Vədəşəndəni dəsə). Ki, mə? Ty
dirəbiri?

Sənəm: Vinirəngə, mətləb işmu əz sər ni-
sə rafdə, gufdirit jə sunduq jərəq ovurdəjt əri
ə hərəj zəhmətkəşho bəxş soxdə... Fyrsorit
ə xunəj duxdər sunduqəş...

Əsəf: Nihilit, nihilit işmu mərə. Nisə dirə-
nit sip-siprə durguni ədəj gufdirə. Mə mirom
ərişmu, mə hic əz ihərə sunduq-munduq bər-
dəm? Jərəq cyni mugu... Mə (vədəşəndəni xən-
çələ, hərməhho gyrdə vosdorənyt dəzərənyt
ə dor). Mə, əri ə sər mə həloləi voşəndə zu-
hun odomirə burra vədəşəndənym!

Rafoil: Əsəf, guş vəni! Imu tə imuhøj
tov dorəjm poisdəjm, ommo binəj ixdilot işmu
əz cyço sər gyrdə omorigə hələm imu nisə da-
nysdənim. Xubtə mibisdo bihil i qinoq cy jurə
voisdəgə və həmcin cy danysdəgə guju. Əgər
ty sabur nisə soxdəgə xəbər fyrsim Ovşo-
lumə horoj zənim... Gu gof tyrə!

Sənəm: Duxdər ə xiflət varafdəngə, ki
danu işmu cy dərnu voşəndəbiritgə, vədiromo-
rit əz qəriş ən u sunduq, dyzdirit qilboqə...

Əsəf: Ki, mə? Mə qilboqə dyzdirəm?
Kukləj səg! Mə girit mərə... Hərməhho, mə
ə işmu joqin ədəm gufdirə, i çansyzi əz taraf
bəg, girit urə bəsdit...

Rafoil: Ty ərxoın boş, u əz ihərə virixdə
nidany. Gu həri gənə cy danysdəgə!

Sənəm: İsmurə jə hərməh bu Raziil guf-
dirəniho. Hə i xohin furuxdi u jəzuqə ə bəg...
Bəgiş urə di ə cy qəzəbhərəvoz kysdi..

Əsəf: Biroru, dijə mərə tob nisdı... Mə
təvəqə soxdənym, i çansyzə girit dir nə sox-
də bəsdit... Mə (voisdə jurə burav). ə qəd
nim səhət Raziilə bijorum inço...

Sənəm: Mə təvəqə soxdənym, xohinə gi-
rit. I məhlym soxdı ə bəg məskən işmurə.

Rafoil: I cy gofhoi Əsəf? Ty ə çərafdə?

Ovşolum: (guş vonorəbuho, əz pəsəj
dər vədirəmorəni). Poj ə çigəjty Əsəf! (əz-
Sənəm). Kinit işmu və əz çə danysdənit həm-
mə xəbərhorə? Danysdə boşit əgər durgu və-
dirəmogə gofhoşmu... xub nibu (Sənəm xən-
dysdəni). Zuboş gufdirənym ə ty! (kura birə-
nyt hərməhhojgəş).

Sənəm: Əj bisaburə çovon, gi i şohodi
(vəgyrdəni ə jə dəsəvoz kiləhə ə jə dəsige-
rəvoz vəkəndəni biqə, şəndəni jəpinçirə) gof-
hojmə!

Ovşolum: Sənəm! Cytar əxi? (Əsəfə vo-
isdəni viryxy). Bəsdit urə! (zuri bəsdənyt,
Ovşolum nəznik birə gyrdə əz dy dəshojı).
Cytar bisdo əxi i ovholət Sənəm?

Sənəm: Qılboqə ki dyzdıri, əngysdəri ə
çi, çovon!

Ovşolum: Pəsg i təhər korho, Əsəf?

(vosdorəni əngyšdəri və qılboqə. Dirəmorəni Rəhmon).

Rəhmon: Məskənə dəgiş soxdə voisdə

Jəhijə: Hərməhho! Kinigə, jə zən ədə gəşdə ə u hərəluqho!

Ovşolum: Zuboşit həri jəkişmu danit kinigə. (jəki rafdəni) Xub, izmu cy sōxim imu ə Əsəfəvoz.

Səduq: Mərə jə təklifi: Əsəfə cyn xohin ə jə nazukə mançar, xub səhəbu zərə dululu soxdə gərəki ə dərvozə jə bəg...

Rəhmon: Və ə sinə jə nyvysdə vonorə, „ə kor zəhmətkəşho xohin vədirəmorəgor!“

Həmmə: Lap xub, imu razinim. (Dirəmorəni Tuti və jə hərməh).

Tuti: Zu-boşit! Oj Sənəm (ofdorəni sysd, bəqədəvoj jəkəm vəxdə xyşdə dirəmorəni) oj Sənəm, zu virixit, qəzəqho ədət omorə.

Ovşolum: (əz Sənəm) i duxdər kini? (əz jəki hərməhho) Həri zuboş, viniş cy xəbərigə.

Sənəm: I xəhərgiliməni, ə qərəvoşi do-buho ə gymtygi bəg. I, cənd boho diri hə i Əsəfə ə xunə jə bəg. Tuti numi i jəzuqə.

Ovşolum: Ini Rəhmon biror, sifət xohin ə byzyrgə kor zəhmətkəşho! Ini, komiki hə əz syfdəi ruzho vəhzhə dorənbuho əri jərəqə şəndə.

Rəhmon: Jərəqə şəndərə gufdirəngə ə jormə jə gof omo... U ruz məhlym soxdə omorəngə manifest, dəsdə jə menşevikho Noj Ramişvili və qəjriho vəromorə ə sər tribunə

vəhz dorut ki, „Dijə padşohjəti nisdı, padşoh myrdı, jərəqə norə voisdə“ və cənd i təhər gofho. Hə ə i vəxd ə tribunə vərəmorəni hərməh **Koba**, u xub, tiç gof soxdəni və ə əxiri gofhoj xyşdə u gufdirəni: „Cy gərəki, əri həqqi-qətiş bəsqun dorə? Əri ən i kor gərəki sə ciho, xub varasit və ə fikir işmu girit: əvəlimynçi, imurə gərək hisdi,—jərəqlənmişi, dyjymynçi—jərəqlənmişi, səjymynçi—dijəş və dijəş jərəqlənmişi“.

Ovşolum: (Şinovusdə omorəni səs gululəho). Zu boşit (Sənəm, Tutirə fyrsorəni ə pəsəj doq, ju vəgyrdəni tufəng Əsəfə, nyşdəni ə daldəj sənqho).

Ovşolum: Sənəm, ty cy soxdə?... Xub, xub boşgul (sər gyrdə omorəni tufəngə şəndə. Əsəf pəsəvo dorə xyşdə, burrani ə dor dəzərə omoriho xəncələvoz ə dəshoju bəsdə omoriho rasarə. Bəqdə vədəşəndə xəncələ əz dor, asda omorəni əri zərə Ovşolumə. Nəqofili ə cym Sənəm rasd omorə zərəni Əsəfə. Əsəf ofdorəni. Əz jəkəm vəxdigə bəqdə gululəj dyşmə voxurdəni ə Sənəm, ofdorəni. Ovşolum nəznik birəni, dirəngə ofdorəi Sənəmə, Tuti girisdəni. Sənəm myrdəngə, Ovşolum jəkəm ə fikir domundə bəqdə, dəgyrdəni sər məhit Sənəmə ə jəpinçirəvoz. Vəxyşdəni ə poj).

Ovşolum: Py-şo-vo!!! (Tuti vəgyrdəni tufəng Sənəmə).

Həmmə: Ur-ralll! (rafdənyt ə sər dyşmə).

Redaktor: *Jə. Agarunov*
Texredaktor və vədəşəndəgor: *X. Mərdəxəjev*

Istehsalata verilmiş 29/IV-36.
Cəpə imzalanıfıfş 13/XI-36
Cəp listi 1¹/₂. Kəqəz formatı 72×105¹/₃₂.
Bir cəp listində gedən hyrufat 46080.
Baş Mətbuat Mydırilgi Myvəkilligi 8493.
Azərnaşr 202/99.
Tirəz 1000. Sifariş № 371.

Azərnaşr mətbəəsində basıldı, 26-lar adıyla „Kitab Sarajı“,
Bakı, Əli Bəyramov küçəsi.